

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (PREVENCIÓ I SEGURETAT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 9 d'abril de 2024 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- El dia 24 de setembre de, 2023, a les 02:00 hores, estava aturat en un semàfor quan anava a recollir la seva família, que havia assistit a un concert a la platja del Bogatell. Just davant del vehicle es trobava un agent de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) que regulava el pas dels vianants.
- Quan el semàfor es va posar en verd per als vehicles, l'agent es va apartar cap a la vorera i no va deixar passar cap vianant. En aquell moment, algú es va incorporar lentament al vehicle i, tot seguit, l'agent li va picar dos cops molt forts al vidre del costat esquerre del vehicle.
- En un inici, va pensar que es tractava d'una persona beguda, però, de fet, era l'agent de la GUB, qui, amb un to prepotent i agressiu, el va informar que el multaria per fer cas omís de l'autoritat, i li va indicar que podia continuar.
- Com a resultat, va rebre una denúncia i, en considerar-la injusta, va presentar un recurs en el qual negava la comissió de la infracció, i qüestionava l'actitud de l'agent que hi havia intervingut.
- La resolució del recurs únicament s'havia pronunciat sobre els fets denunciats, en què es va fer valdre la presumpció de veracitat, però no es va pronunciar sobre la qüestió del tracte rebut per part de l'agent policial.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a l'Institut Municipal d'Hisenda i a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 16 d'abril de 2024, es va sol·licitar a aquests organismes la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 9 i 16 de maig de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen les actuacions comprovadores realitzades sobre els fets descrits pel ciutadà.

CONSIDERACIONS

1. La resolució del recurs administratiu i el principi de congruència

Segons manifesta l'interessat, va interposar un recurs administratiu en què demanava la revocació del procediment sancionador. Les seves al·legacions de fons es referien a dos aspectes diferenciats:

- La conducta infractora.
- El tracte rebut per part de l'agent policial que hi va intervenir.

No obstant això, **l'Ajuntament, en la resolució del recurs administratiu, es va pronunciar únicament sobre la conducta infractora.**

Segons informa el consistori, quan la ciutadania presenta recursos en relació amb un tracte inadequat dels agents policials, l'Institut Municipal d'Hisenda, òrgan municipal encarregat de resoldre els recursos, dona trasllat a l'Oficina d'Informació i Tràmits de la GUB (OIT) a fi que els resolgui.

Quan la persona interessada, a més, formula al·legacions sobre els fets denunciats, es demana l'informe de l'agent denunciant perquè doni resposta als fets plantejats per la persona denunciada i, **en atenció al cas concret, es valora si també es dona trasllat de les al·legacions a l'OIT.**

En el cas objecte d'estudi, indiquen que, un cop valorades les al·legacions presentades pel ciutadà, únicament es va sol·licitar l'informe a l'agent denunciant, i, a la vista del comunicat que aquest va emetre, es va resoldre en sentit desestimatori. En la resolució es va fer constar que l'agent s'havia ratificat en la denúncia, sense facilitar més informació a l'interessat.

Així, els fonaments jurídics de la resolució del recurs que desestimava la pretensió del ciutadà, contenia la informació següent:

“CUARTO.- Comprobados los antecedentes que constan en el expediente y a la vista de las alegaciones formuladas, de acuerdo con el artículo 95.2 de la LSV, se ha considerado procedente solicitar informe al agente denunciante, el cual se ha ratificado en la denuncia inicialmente formulada.

Por consiguiente, ha sido acreditada la comisión de la infracción, por lo que se declara improcedente la apertura de ningún otro tipo de prueba, ya que su resultado no alteraría la resolución final de este procedimiento”.

Tot i això, en el comunicat intern de l'agent consta que el motiu pel qual l'agent va picar la finestra del vehicle, va ser el d'alertar al conductor que aturés la marxa per evitar l'atropellament de la gran afluència de persones que travessaven la via en aquell moment, tenint en compte que en la zona es trobava un gran nombre de persones arran de la celebració de les Festes de la Mercè. Afegeix l'agent que, prèviament, li havia fet indicacions visuals i acústiques al conductor per tal que no iniciés la marxa, i que no els va atendre. En el comunicat, l'agent no es refereix en cap moment al tracte que va dispensar al ciutadà.

Per tant, hi ha dos relats diferents dels fets en funció de si la versió és de l'interessat o de l'agent policial.

En qualsevol cas, la resolució administrativa que decideix sobre el recurs d'alçada no fa cap menció a l'actitud de l'agent en el desenvolupament de la seva tasca policial, tot i que era un dels aspectes objecte del recurs formulat.

En aquest punt, ens hem de referir al **deure de congruència** recollit amb tota claredat en els articles 88.2 i 119.3 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPACAP), referents al contingut de les resolucions i a la resolució dels recursos administratius, segons els quals:

Art. 88.2:

En els procediments tramitats a sol·licitud de l'interessat, **la resolució ha de ser congruent amb les peticions formulades** per aquest, sense que en cap cas pugui agreujar la situació inicial i sense perjudici de la potestat de l'Administració d'incoar d'ofici un nou procediment, si escau.

Art. 119.3:

L'òrgan que resolgui el recurs ha de decidir totes les qüestions, tant de forma com de fons, que plantegi el procediment, tant si han estat al·legades pels interessats com si no. En aquest darrer cas se'ls escoltarà prèviament. Això no obstant, la resolució ha de ser congruent amb les peticions formulades pel recurrent, sense que en cap cas es pugui agreujar la seva situació inicial.

Per aquest motiu, creiem del tot necessari recordar al consistori que **en les resolucions que posen fi al procediment, tenen l'obligació de decidir sobre totes les qüestions plantejades** per les persones interessades.

Segons informa el consistori, amb posterioritat a la resolució, l'interessat no ha presentat cap recurs en contra, i l'11 d'abril de 2024 va efectuar el pagament de la sanció.

2. La presumpció de veracitat dels agents de l'autoritat

Cal recordar que, d'acord amb el Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, les denúncies efectuades pels agents de l'autoritat gaudeixen de presumpció de veracitat.

Art. 88

Valor probatori de les denúncies dels agents de l'autoritat encarregats de la vigilància del trànsit, en l'exercici de les funcions que tenen encomanades.

Les denúncies formulades pels agents de l'autoritat encarregats de la vigilància del trànsit en l'exercici de les funcions que tenen encomanades tenen valor probatori, llevat que hi hagi una prova en contra, dels fets denunciats, de la identitat dels qui els han comès i, si s'escau, de la notificació de la denúncia, sense perjudici del deure d'aquells d'aportar tots els elements probatoris que siguin possibles sobre el fet denunciat.

Ara bé, aquesta presumpció de veracitat s'estén als fets infractors constatats. Convé recordar aquí que, **quan es denuncia els agents per un tracte inadequat, les seves declaracions tenen el mateix valor que les de la resta de les parts implicades** en els fets, tot i que siguin agents de l'autoritat. Per tant, no tenen la presumpció de veracitat que sí que opera en altres àmbits, com el de la denúncia.

Per això, quan els agents informen sobre les circumstàncies que envolten uns fets, poden demostrar un interès subjectiu que cal tenir en consideració. No vol dir que no diguin la veritat, sinó que **és possible que expliquin els esdeveniments amb la càrrega de subjectivitat pròpia de qui pot ser part perjudicada**, ja que, si es constata la versió del ciutadà, pot tenir conseqüències disciplinàries sobre l'agent.

La Sindicatura de Greuges, però, coneix la dificultat que comporta provar una actitud impròpia dels agents policials quan no es disposa d'elements que facin prova dels fets, atesa la immediatesa amb la qual s'acostumen a produir.

En aquest cas, aquesta Institució no té prou elements per pronunciar-se sobre el tracte que l'agent policial va dispensar al ciutadà. Per aquest motiu, es considera **necessari recordar als agents policials l'obligació que tenen de dispensar en tot moment un tracte correcte i atent a la ciutadania**, ja que són servidors públics.

Convé destacar que els agents de la GUB han de procurar auxiliar i protegir la ciutadania sempre que les circumstàncies ho aconsellin, i facilitar informació completa i tan àmplia com sigui possible sobre les causes i la finalitat de les seves intervencions. Aquesta obligació està recollida a l'article 10.2 b) de la Llei 16/1991, de les policies locals, que considera com a falta lleu la incorrecció de tracte envers la ciutadania.

La Sindicatura considera del tot indispensable que la Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI) de la GUB tingui coneixement de les situacions denunciades per la ciutadania relatives al tracte dispensat pels agents de la GUB, a fi que investigui les circumstàncies en què es van produir els fets. Precisament, un dels objectius d'aquesta unitat policial, és el de contribuir en la prevenció, detecció i investigació de conductes contràries a l'ètica policial o a la legalitat vigent.

En aquest cas, una vegada consultada l'UDAI, ens han informat que no hi ha constància de cap queixa ciutadana contra l'agent que hi va intervenir, ni per tracte dispensat ni de cap altra mena.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, d'una banda, **l'actuació de l'Institut Municipal d'Hisenda no ha estat ajustada a dret, atès que en la resolució del recurs interposat per l'interessat no s'han abordat totes les qüestions plantejades.** D'altra banda, **no es pot provar que l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat no hagi estat ajustada a dret pel que fa al tracte que l'agent policial va dispensar al ciutadà.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recordar a l'Institut Municipal d'Hisenda** que en les resolucions que posen fi al procediment, tenen l'obligació de decidir sobre totes les qüestions plantejades per les persones interessades.
- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que els agents policials tenen l'obligació d'actuar amb absolut respecte en les seves relacions amb la ciutadania, a la qual serveixen.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.